FAKULTNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLA OLOMOUC, HÁLKOVA 4

ZÁVĚREČNÁ PRÁCE

Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka

Olomouc, červen 2019

Markéta PLUHÁČKOVÁ

Vedoucí práce:

PhDr. Lipenská Libuše

Obsah

1. Představení cestovatelů 5

1.1 Miroslav Zikmund 6

1.2 Jiří Hanzelka 7

2. První cesta 8

2.1 Afrika 10

2.1.1 Africká cesta v číslech 12

2.2 Jižní Amerika 13

2.2.1 Cesta Jižní Amerikou v číslech 16

3. Druhá cesta 17

3.1 Asie 19

3.1.1 Druhá cesta v číslech 20

4. Zikmundovy samostatné cesty 21

5. Díla 21

5.1 Literatura 21

5.2 Filmy 23

6. Ocenění 24

7. Co vědí žáci naší školy o známých cestovatelích? 25

7.1 Otázky v dotazníku 26

7.1.1 Slyšel/a jsi někdy o dvojici Zikmund a Hanzelka? 26

7.1.2 Čím se tato dvojice proslavila? 27

7.1.3 Odkud pocházeli? 27

7.1.4 Kolikáté výročí letos slaví? 28

8. Závěr....29

9. Zdroje....31

9.1 Elektronické....31

9.2 Použitá literatura....32

9.3 Zdroje obrázků....32

Abstrakt

Ve své závěrečné práci chci čtenáře seznámit se dvěma známými cestovateli 20. století, Miroslavem Zikmundem a Jiřím Hanzelkou. V první části své práce popisuji jejich život a zároveň přípravy na první cestu. V druhé části práce píši o jejich samotném cestování. Závěrem mé práce je představení jejich literatury a filmů. Práce je doplněna fotografiemi z cest a také průzkumem, který jsem na naší škole prováděla.

Abstract

In my work I want to tell you some facts about really famous travellers in 20th century. Their names are Miroslav Zikmund and Jiří Hanzelka. The first part of my work is dedicated to my description of their lives and arrangements for their first journey. The second part of work is dedicating to their travelling around the continents. In the end I introduce to readers their films and books. In my work there you are inserted some pictures from their trips and knowledge questionnaires that I did in our school.

ÚVOD

Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka, dvojice, kterou znají spíše naši prarodiče, možná i rodiče. Toto téma jsem si vybrala, protože mi babička několikrát vyprávěla, co se dočetla ve známých cestopisech od Zikmunda a Hanzelky a já jsem ji vždy se zájmem ráda poslouchala. Dalším důvodem pro výběr práce bylo poučení lidí, kteří o této dvojici nikdy neslyšeli. Přijde mi zajímavé, jak mohli cestovat za podmínek, které v té době byly. Tímto cestováním si splnili svůj sen a nikdo netušil, jak se tímto splněním snu proslaví. Když odjížděli na svou první cestu, loučila se s nimi rodina, ale když se vraceli, čekalo je zaplněné náměstí.

1. Představení cestovatelů

V této části práce se dozvíte bližší informace o cestovatelích.

Obrázek 1 Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka

1.1 Miroslav Zikmund

Miroslav Zikmund se narodil 14. února roku 1919 v Plzni, z toho vyplývá, že letos oslavil jubilejní sté narozeniny. Jeho tatínek, Antonín Zikmund, byl strojvůdcem a za ženu si vzal Magdalenu, rozenou Vondráčkovou. V Plzni žili do roku 1927. Svou první delší cestu Miroslav zažil kolem svých šestnácti let. Společně s jeho mladším bratrem Josefem a jeho kamarádem Václavem se vydali na Podkarpatskou Rus. V roce 1938 po složení maturitní zkoušky začal studovat na Vysoké obchodní škole. Ukončil ji s inženýrským titulem až v roce 1946, kvůli uzavření českých vysokých škol německými okupanty za období druhé světové války. Na této škole se seznámil s Jiřím Hanzelkou. V roce 1953 se oženil s pěvkyní Evou Maškovou, se kterou má syna Miroslava. V roce 1968 se stal členem strany tzv. „reformních komunistů“. Důsledkem tohoto vstupu do strany bylo zakázání publikování a účasti ve veřejném životě. V životě se prosadil nejen jako cestovatel, ale i jako režisér a spisovatel

Obrázek 2 Miroslav Zikmund

1.2 Jiří Hanzelka

Jiří Hanzelka, narozen 24. prosince 1920 nedaleko Štramberku v domě, který patřil správě vápencových lomů. Jiří si už od malička procházel několika změnami bydliště. Kvůli pracovní nabídce pro jeho otce se v jeho 3 letech s rodinou odstěhovali. Nabídku dostal do firmy Tatra v Kopřivnici na pozici ve vývojovém oddělení. O dva roky později se přestěhovali do Bratislavy, kde žili až do roku 1930, poté se přestěhovali do hlavního města Prahy. Jako střední školu vystudoval obchodní akademii a po ukončení začal navštěvovat Vysokou obchodní školu. Zde se seznámil s Miroslavem Zikmundem. V době uzavření vysokých škol byl donucen pracovat na zemědělských pracích, při kterých přišel o jeden prst. V roce 1954 se oženil a o pár let později se mu narodily dvě děti. V roce 1958 daroval svůj dům městu Gottwaldov pro zřízení dětských jeslí. V roce 1968 se účastnil protestů Pražského jara, a tím si přivodil zákaz veřejného života a znemožnění publikování. V roce 1977 podepsal Chartu 77. Charta byla neformální politická iniciativa, která kritizovala politickou situaci a bojovala za porušování lidských práv. Mezi hlavními organizátory byli Václav Havel, Pavel Kohout a Jan Patočka. Díky tomuto podpisu byl potrestán prací, kdy musel dělat průklesty stromů. Tato práce mu velmi zhoršila zdravotní stav, kvůli kterému se odstěhoval do jižních Čech. V roce 1989, kdy se poprvé objevil na veřejnosti, byl nemocný. Dožil se otevření expozice jeho a Zikmundových cest ve Zlíně, roku 1996. Jiří Hanzelka se dožil 82 let a zemřel 15. února roku 2003.

Obrázek 3 Jiří Hanzelka

2. První cesta

Na jejich první společnou cestu se vydali 22. dubna roku 1947. Započala před budovou Autoklubu Republiky Československé, odkud vyjeli stříbrně zbarveným vozem Tatra 87, který měli zapůjčený od továrny Tatra. V této době nebyli moc bohatí, tak je napadlo, že budou po svých cestách propagovat vozy Tatra. Tento nápad obhajovali před ministerskými úředníky, a nakonec s ním prospěli. Touto spoluprací získali stipendium 400 tisíce korun. Během této první cesty procestovali dva kontinenty, Afriku a Jižní Ameriku, ze kterých se československým rozhlasem odvysílalo přes 700 reportáží. Pořídili velké množství fotografií a filmového materiálu k dokumentaci cesty.

Obrázek 4 Tatra 87

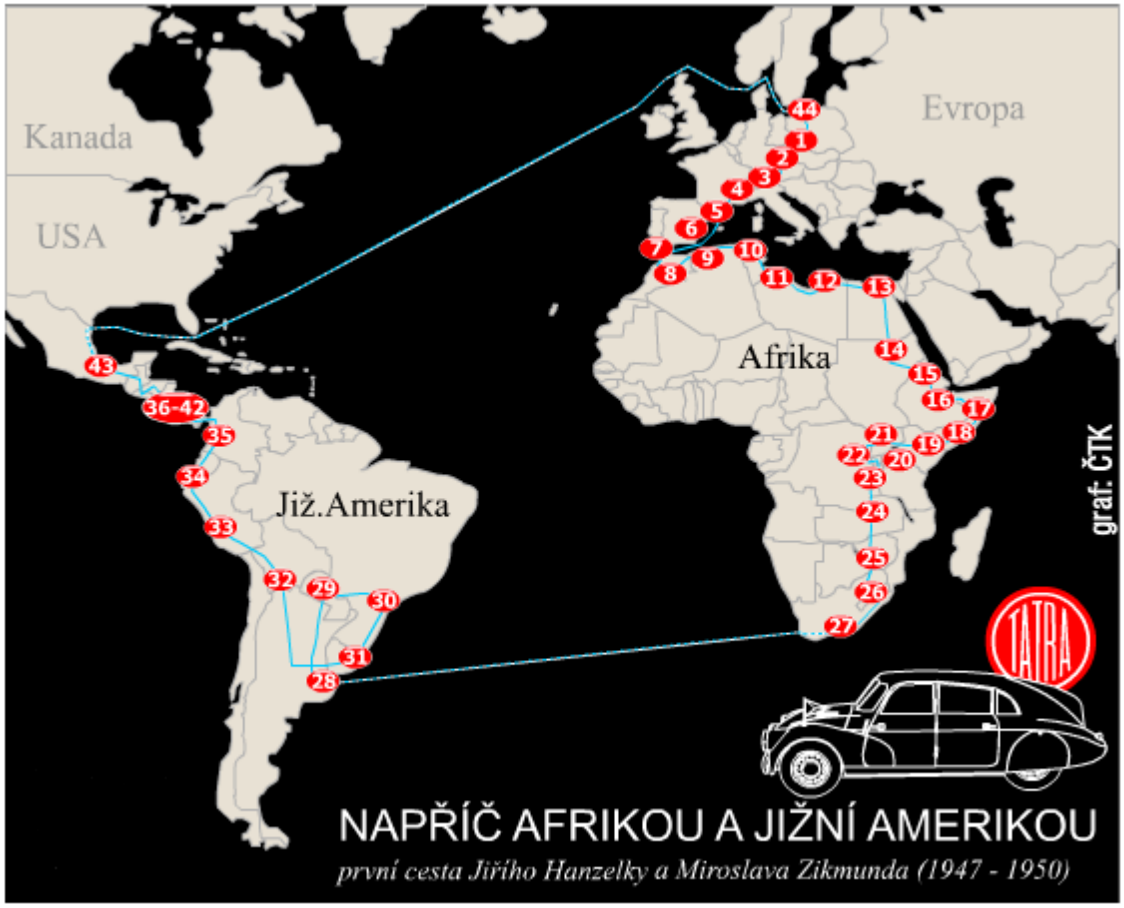

Obrázek 7 Mapa první cesty

2.1 Afrika

Z Prahy se vypravili směrem na Plzeň a přes Železnou Rudu až do Švýcarska. Poté se plavili z francouzského přístavu Marseille lodí do Maroka, přesněji do Casablanky, odkud pokračovali do Egypta. Zastavili se v hlavním městě Libye Tripolisu, kde si udělali dvouměsíční zastávku. Zastávka byla nutností, jelikož se jim stala havárie. Když se v libyjské Sirtě vyhýbali dvěma kamionům narazili s Tatrou do betonové zdi. V knize je havárie citována takto: „Tachometr Tatry odpočítává pátou stovku kilometrů po rozpáleném asfaltu, zdeptaném sluncem a válkou. Pět set kilometrů vyprahlé pouště musíme projet k pobřeží Velké Sirty. Za chvíli musíme být v Sirtě na hranicích Cyreneaiky. První tankovací stanice. Nabereme benzin a přespíme. Monotónní zvuk motoru, po dlouhé hodiny ustálený na neměnné výši, zvolna klesá. Mírná zatáčka podél vysoké hliněné zdi, dva těžké kamiony s vlečnými vozy v záhybu cesty. „Jurko! Brzdi!“ „Nejde… ruční… Pozor! Drž se!“ Přední kapota, reflektory, nárazník, řízení, baterie, celý mechanismus pření části vozu byl nárazem těžce poškozený. Jako první věc se šli podívat, jak jsou na tom brzdy, to bylo pro ně to nejhlavnější. Obě dvě brzdy v tomto kritickém okamžiku selhaly. Tatru nakonec naložili na kamion a pokračovali dál v cestě. Podél toku Nilu jeli pouští přes Súdán až do Etiopie. Dokázali překonat veliké tabu pro mnoho cestovatelů – přejet autem Núbijskou poušť. Vystoupili na nejvyšší horu Afriky, Kilimandžáro a začátkem června roku 1948 se zastavili v Kapském městě. Tímto projeli Afrikou 37 tisíc kilometrů a navštívili dvacet sedm afrických zemí. Do Prahy poslali telegram s problémem, co se jim stal. Z Prahy jim odepsali, že nemají Tatru opravovat, protože v Alexandrii v Egyptě se nachází tři vozy Tatra 87. Dostali instrukce, že si jednu Tatru mají vzít na cestu a v bedně od nového vozu mají poslat rozbitou Tatru zpět do Československa. Díky zraněním způsobených nehodou mohli v cestě pokračovat až za 14 dní. Při cestování do Egypta měli velké problémy ohledné víz. Zakázali jim pokračovat po cestě Afrikou, pouze jim povolili vycestovat do evropských zemí. Vyjeli nákladním vozem Fiat 34, kterým dojeli až do Itálie. Zde zjistili, že odtud jezdí kamiony do Tobruku a z Tobruku do Egypta. V Tobruku se ještě nějaký čas zdrželi. Potom jejich cesta pokračovala do Libye, která byla obsazována britskými vojsky. Po projetí Libye se konečně dostavili do Egypta, kde například navštívili pyramidy v Káhiře, nejznámější řeku Nil, Himaláje, Údolí Králů nebo Tutanchamonovu hrobku. Ze starověkého Egypta se vypravili do Súdánu. Hned po příjezdu do této země, uviděli hliněná obydlí místních obyvatelů. Obyvatelé nebyli špinaví jako v chudších zemích, žili si zde velmi dobře. V té době umělo pouze 13% obyvatelstva číst a psát. O studium na školách měli súdánští žáci veliký zájem. Nikdo je nemusel do učení přehnaně nutit, věděli, že to dělají pro své dobro. Po projetí Súdánu se po 4 tisících kilometrech ocitli opět na asfaltové cestě. Zanedlouho jejich cesta pokračovala do Eritejeského

státu. Zde navštívili malé, čisté, upravené městečko, Keren. Z tohoto města pokračovali do hlavního města Asmary. Asmara byla velmi proslavená horskými silnicemi, které vedly až do přístavu Masavy. Cesta z Asmary do Masavy je dlouhá kolem 113 kilometrů a zahrnuje ji kolem 2,5 tisíce zatáček, což není moc jednoduché projet. Po tříhodinové cestě se jim naskytl pohled na břehy Rudého moře, to znamenalo, že už jsou v přístavním městě Masavě. Odtud projeli Habeší až do etiopského města, Addis Abeby. Toto město bylo v té době velmi chudé. Po ulicích chodili otroci, kteří zametali cesty, a celé město lemovaly polorozpadlé domy. Jejich další zastávky byly v zemích Somálsko, Keňa, Severní a Jižní Rhodesie a Jihoafrická unie. Posledním milníkem na Africké cestě bylo Kapské město.

Obrázek 8 Zikmund a Hanzelka v Káhiře

2.1.1 Africká cesta v číslech

Od 7. května 1947 do 25. června 1948

Počet strávených dní na cestě: 416

Překročení rovníku: 7 krát

Ujeté kilometry: 37 260 km, z toho 35 966 km ujetých Tatrou 87

Počet navštívených států: 21

Obrázek 9 nakládání tatrovky na loď

2.2 Jižní Amerika

Z Kapského města vyrazili i s jejich tatrovkou lodí přes Atlantský oceán směrem do Jižní Ameriky. Dne 6. července 1948 se doplavili do Buenos Aires, kde tato druhá etapa cesty začala. V tomto roce žila v Argentině vcelku velká česká a slovenská komunita. Říkali si Čakyňáci. Sídlili v provincii Čako, která se nacházela na severu Argentiny nedaleko hranic s Paraguayí. Většina z nich pocházela z oblasti Moravy. Cestovatelé byli překvapeni udržováním českých tradic, dokonce se udržovala i sokolská tradice. Měli zde zařízenou českou školu Tomáše Garrigua Masaryka. V této provincii strávili přes tři měsíce a to od 18. července do 19. listopadu 1948. Na zřejmě nejnáročnější cestu se vydali dne 18. června 1949 při druhém pobytu v Buenos Aires a to přejížděni přes vrcholy pohoří Kordillery. Na těchto horských silnicích museli překonávat nadmořskou výšku až 4 830 metrů. Během této cesty projížděli převážně indiánskými zeměmi Bolívií, Peru a Ekvádorem. V Brazílii navštívili vodopády Iguacu. Také se tady vyskytovala komunita Čechů, ta však nebyla tak početná jako v Argentině. V lednu roku 1949 dorazili do hlavního města Brazílie,

Ria de Janeira. Vrcholily zde přípravy na tradiční karneval a zároveň doznívaly dozvuky končící druhé světové války. Z Brazílie pokračovali do Bolívie, kam dorazili koncem července 1949. Touto dobou však netušili, že se 28. srpna stanou svědky státního převratu. V tento den povstalci letecky bombardovali střed města Cochabamba a o tři dny později bylo toto město osvobozené. Po projetí Bolívie se ocitli v Peru. U těžební věže v peruánských horách to vypadalo, že tatrovce „odbila poslední hodinka". Tachometr ukazoval přes 44 360 km. Z tohoto důvodu se na vysokohorské silnici nevyhnula okamžité prohlídce oběma cestovateli, která naštěstí dopadla dobře. V posledním úseku před Limou zdolávali výškový rozdíl přes 4 500 metrů. V Limě se setkali se známým českým cestovatelem Eduardem Ingrišem, který v Peru v té době pobýval. Dne 14. ledna 1950 začala jejich výprava za ekvádorskými lovci lebek. Cestovatelé se za nimi letecky dopravili do kmene Šuárů na řeku Upano. Nejprve byli domorodci trochu nejistí, proto jim dovolili, aby si prohlédli jejich zavazadla, jestli neobsahují nějaké zbraně. Z měsíčního pobytu v tomto kmeni vznikla kniha Zikmund a Hanzelka Za lovci lebek, která byla poprvé vydaná v roce 1958. Další etapa latinskoamerické cesty pokračovala plavbou v pobřežních vodách Tichého oceánu. Plánovali si, že navštíví Kolumbii, ale museli se jí vyhnout kvůli probíhající občanské válce. Proto jejich cesta směřovala do Panamy. Zde ve dnech 14. až 16. dubna 1950 navštívili další indiánský kmen, kmen Čoko. V Kostarice se projevily jejich problémy s úřady. V noci na 14. května byli zcela nečekaně zatčeni policií a převezeni do vězení. Důvod zatčení jim však nikdo nesdělil. Až po pár dnech jim bylo řečeno, že jsou obviněni z loupeže posvátné sošky Panny Marie z Cartaga. Ta se během jejich pobytu ve vězení našla, a tak byli po devíti dnech propuštěni. Další problémy nastaly během jejich pobytu v Guatemale. Přišlo jim varování z Frankfurtu nad Mohanem. Anonym je varoval, aby se nevraceli zpět do Československa. Mnozí si mysleli, že cestovatelé uvažují nad emigrací, ale Zikmund a Hanzelka se do Československa vrátit chtěli. Na návrat do své rodné země se už velmi těšili. Ještě jim ale zbývala cesta po Mexiku. Hranici překročili 26. června 1950. Mexickým studentům dělali přednášku o Tatrovkách. O dva dny později si Jiří Hanzelka zranil levou ruku. Lékaři zranění diagnostikovali jako zlomeninu navikulární kosti a byla mu doporučena operace. Rozhodovali se o tom, jestli Hanzelka nepojede domů. A dne 29. července odlétá do Prahy na operaci. Dohodli se, že se opět setkají v nějakém z evropských přístavů a cestu dokončí společně. Nakonec tomu bylo jinak. Miroslav Zikmund dokončil cestu po Jižní Americe sám. V Mexiku se nalodil na palubu lodi Moyne. Loď jela velmi dlouhou cestu a to přes americká města Houston, New Orleans, Galveston a Corpus Christi. Teprve až 1. října se loď vydala na cestu podél Golfského proudu přes Atlantik. Po připlutí do Francie pokračoval dál norskou lodí přes Dánsko až do Gdyně. Do Gdyně dorazila 23. října. Odtud cestoval rychlíkem, kterým 24. října přijel až do Bohumína. V Bohumíně se setkal s Jiřím Hanzelkou, tímto však cesta Tatrovky ještě nekončila. Čekal ji ještě návrat do Prahy, ale ještě předtím bylo nutné provést nezbytné opravy v Kopřivnici. Poslední den cesty, 1. listopadu, vyrazili v sedm hodin ráno. Projeli městy Olomoucí, Litomyšlí,

Hradcem Králové a Uherským Brodem. Kolem třetí hodiny dorazili do cíle cesty, do Prahy. Samozřejmě to nemohlo být nikde jinde, než před budovou Československého autoklubu. Uvítaly je zde tisíce lidí včetně tehdejšího ředitele Tatry J. Růžičky a jeho náměstka F. Svobody. Jejich zásluhou tato cesta v roce 1947 mohla začít. Na těchto cestách po Jižní Americe jim hrozilo nebezpečí, a to hlavně kvůli neznalosti místních nepsaných zákonů, které se týkaly veřejného života v zemích. Přízeň domorodců si získali tím, že se k nim chovali jako host k hostiteli.

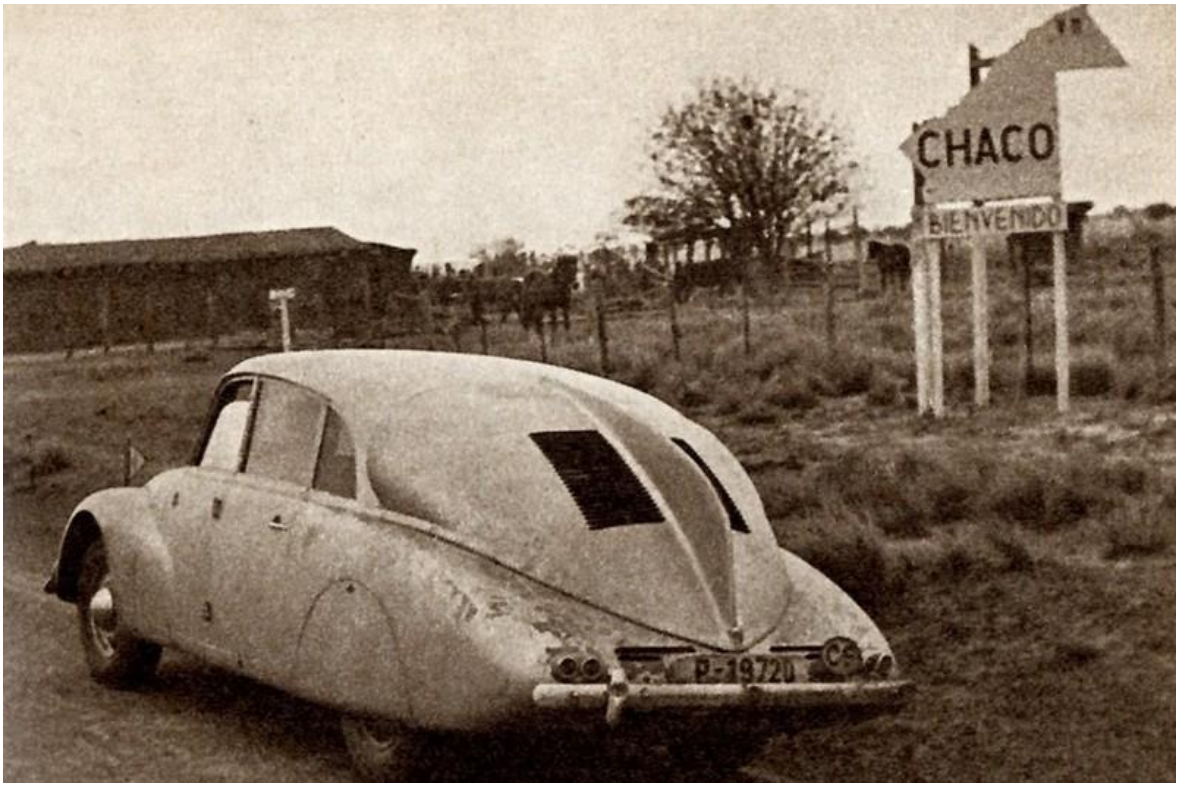

Obrázek 10 při vjezdu do provincie Čako

2.2.1 Cesta Jižní Amerikou v číslech

Od 6. července 1948 do 7. září 1950

Počet strávených dní na cestě: 794

Překročení rovníku: 5 krát

Ujeté kilometry: 22 858 km

Počet navštívených států a samostatných území: 16

3. Druhá cesta

Na druhou cestu vyrazili v roce 1959. Jejich start byl stejný jako u první cesty, Československý autoklub v Praze. Však něco se od jejich první cesty změnilo, před autoklubem se s nimi šly rozloučit a popřát jim mnoho úspěchu tisíce lidí. Na své nové etapě se rozloučili se svou 87 a přivítali dva nové partnery na cestu – upravené náklaďáčky Tatra 805. Tyto náklaďáčky byly testovány na vodotěsnost a dopadly velmi dobře. Kromě nových automobilů se s nimi na cestu vydali další členové výpravy mechanici a lékaři, Oldřich Chalupa, Miroslav Dryák, Robert Vít a Josef Korynta. Cesta Prahou vedla kolem budovy Národního technického muzea, kde byla vystavena jejich Tatra 87 z první cesty.

Obrázek 5 Odjezd z Prahy

Obrázek 6 Zikmund a Hanzelka s Tatrou 805

3.1 Asie

První stát, kterému výprava věnovala pozornost při druhé cestě byla Albánie. Sem dorazili v květnu a byli tu až do června 1959. Tehdy byla jednou z nejchudších zemí. Uchvátila je svými nevšedními přírodními krásami, zejména na pobřeží a v okolí Ochridského jezera na hranici tehdejší jugoslávské Makedonie. Nemohli však zapomenout navštívit starověké památky. Během pobytu v Albánii si vyzkoušeli rozložení činností a náročnou filmařskou a fotografickou techniku. V důsledku napjatých vztahů mezi Albánií a sousedním Řeckem musela výprava o trochu dříve zamířit rovnou do Turecka. První zastávkou bylo nejvýznamnější město Istanbul. Poté pokračovali podél jižního pobřeží Malé Asie směrem k Sýrii. Navštívili také vnitrozemskou oblast Kappadokie města Göreme, která má dodnes nezvyklou krajinu, a proto je vděčným místem pro fotografy. Jsou pro ni charakteristické nízké kuželovité kopce z lávových vyvřelin. V těchto kuželech si donedávna obyvatelé vytesávali svá obydlí. Tureckou část cesty ukončili v září 1959. Cesta dále pokračovala přes Blízký východ. Představoval velmi důležitou etapu v druhé cestě. Přes severní Sýrii cestovali do Libanonu. Tady natočili další filmové reportáže. Dále směřovali syrskou pouští až k Mrtvému moři v Jordánsku. První Vánoce strávili v Betlémě. Dalšího cíle irácké Bagdádu dosáhli 7. ledna 1960. Při poznávání Iráku se stal jejich základnou. Irák cestovatele natolik zaujal, že v dubnu natočili středometrážní barevný film Irácký Kurdistán. Aby se dostali na indický kontinent, museli dojet do iráckého přístavního města Basry. Odtud 5. května 1960 vypluli lodí Perským zálivem a Indickým oceánem do pákinstánského města Karáčí. V tomto městě začala část cesty na indickém subkontinentu. Vyrazili na sever od indického Kašmíru, který míjeli již v červnu. Byli velmi okouzleni exotikou, proto se rozhodli natočit cinemaskopický film. V Indii samozřejmě nemohli vynechat Himaláje. Situaci v cestě zkomplikoval zdravotní stav Miroslava Zikmunda. Důsledkem špatného zdravotního stavu musel odletět na operaci do Prahy. Do doby, než se vrátil se štábu podařilo natočit celovečerní film Kašmír: Je-li kde na světě ráj. Dílo je připisováno spíše Jiřimu Hanzelkovi. Výprava ve třech absolvovala Indii a Nepál. Miroslav Zikmund se k nim připojil až na Cejlonu. Do Cejlonu, dnešní Srí Lanky, se dostali v květnu 1961. Na tomto ostrově strávila výprava přes půl roku a Miroslav Zikmund se sem později ještě dvakrát vrátil. Spřátelili se zde s prvním kosmonautem Jurijem Gagarinem. Setkali se v hotelu Galle Face v hlavním městě

Columbu. Vypili spolu několik lahví plzeňského piva. V Cejlonu došlo k další změně v týmu. Lékaře Roberta Víta nahradil Josef Korynta. Odtud pokračovali po ostrovech jižní Asie. Cesta po ostrovech jižní Asie započala v lednu 1962. Navštívili Sumatru, Nias, Bali a Jávu. Během této cesty se zastavili na návštěvu Západního Íránu. Věnovali mu filmovou a tiskovou reportáž. V únoru 1963 dojeli do Japonska. Zde navštívili Honšú, Kjúšú, Šikoku a Hokaido. Poslední etapa této cesty vedla přes rozsáhlé území tehdejšího Sovětského svazu. Na cestách zde strávili kolem jednoho roku. Dopluli sem z Japonska 13. září 1963 a vylodili se na Nachodce. Na této části cesty bylo nezbytné používat leteckou dopravu. Ve Vladivostoku si udělali technickou zastávku u sovětského pomníku. Z Vladivostoku vyjeli na ostrov Kamčatka, který byl známý svými sopkami. Projeli ho v neobvyklém směru od východu na západ. Poté pokračovali na Sibiř, kde strávili zhruba nejvíce času. Dne 5. prosince museli cestu přerušit. V sibiřských mrazech by jim nefungovaly vozy ani filmařské a fotografické vybavení. Přes zimu se vrátili zpět do Československa na pracovní pobyt. Zpět do Sovětského svazu se vrátili 5. dubna 1964. Podnikli náročnou cestu do Jakutska. V létě 1964 navštěvovali středoasijské republiky. Navštívili Kazachstán, Uzbekistán, Kyrgyzstán a Tádžikistán. Zpět do Československa se vraceli přes Moskvu. Druhá cesta byla zakončena slavnostním příjezdem do Prahy 11. listopadu 1964. Jejich návrat představoval velkou událost nejen pro média, ale hlavně pro veřejnost. V Opletalově ulici před budovou Československého autoklubu na cestovatele opět čekaly velké davy lidí.

3.1.1 Druhá cesta v číslech

Od 22. dubna 1959 do 11. listopadu 1964

Počet strávených dní na cestě: 2 030

Ujeté kilometry: 70 000 km

Doprava: 2 vozy Tatra 805

4. Zikmundovy samostatné cesty

Miroslav Zikmund se i po roce 1990 v jeho 71 letech těšil velmi dobré fyzické i zdravotní kondici. Rozhodl se vrátit k cestování. V roce 1991 se vydal do Japonska, v roce 1992 do Austrálie a v roce 1994 na Nový Zéland. V roce 1996 se zúčastnil společně s dokumentaristou Milanem Maryškou expedice „ Sibiř - peklo, nebo ráj“. Z této expedice vznikl stejnojmenný čtyřdílný dokumentární cyklus. V roce 2000 cestoval na Srí Lanku, Maledivy a do USA. Z jeho samostatných cest ho nejvíce zaujala Austrálie, dokonce ji navštívil dvakrát, a to v roce 1992 a 1994. Austrálie byla jediný kontinent, kam se dvojice nemohla během svých dvou cest dostat. Po návratu z tohoto dosud nenavštíveného kontinentu vznikl dokumentární film „Poslední kontinent aneb S Krakonošem do pravěku“ v režii Milana Maryšky. Také vznikl první cestopis bez Jiřího Hanzelky „Modrý Mauritius… a přece Austrálie“.

5. Díla

Celá tvorba se týká hlavně zážitků z cest. Poznatkům z jejich cest se věnuje expozice v Muzeu jihovýchodní Moravy ve Zlíně. Vydali okolo třiceti knížek a také celovečerní dokumentární filmy. Jejich knihy byly přeloženy do jedenácti jazyků, mezi které patří například ruština, angličtina, čínština a mnoho dalších.

5.1 Literatura

Svou psanou tvorbu vydávali prakticky o každém procestovaném kontinentu nebo zemi. Mezi nejznámější edici cestopisů patří Afrika snů a skutečnosti, která byla zároveň jejich první. Také nesmím opomenout dílo Zikmund a Hanzelka s Tatrou kolem světa. Většina těchto knížek obsahuje černobílé fotografie z cest a zároveň mapku dané cesty. Právě tato kniha obsahuje přes 600 fotografií. Ne pokaždé však mohli své cestopisy vydávat. Docela často jim v tom bránila např.

politická situace v Československu a různé podobné incidenty. Z tohoto důvodu bylo v roce 1969 znemožněno oběma cestovatelům publikovat a účastnit se veřejného života. V roce 2017 byla vydaná knížka ke stým narozeninám Miroslava Zikmunda s názvem Století Miroslava Zikmunda. Kniha obsahuje dosud nepublikované informace a má být jakousi pozvánkou do archivu cestopisů. Také čtenáře povede po stopách stejnojmenného filmu, který byl vydán v roce 2014. Kromě knížek se zabývali psaním článků v časopisech, novinových článků a také pořádali přednášky. V číslech vydali přes dva miliony výtisků svých knih, a proto se zařadili mezi nejprodávanější české spisovatele všech dob. Troufám si říct, že každá babička nebo děda vlastní alespoň jednu knihu od těchto dvou cestovatelů. Podle Miroslava Zikmunda se jejich knihy staly okamžitými bestsellery. Za první dvě vydání knih si koupil vilu, ve které dodnes žije.

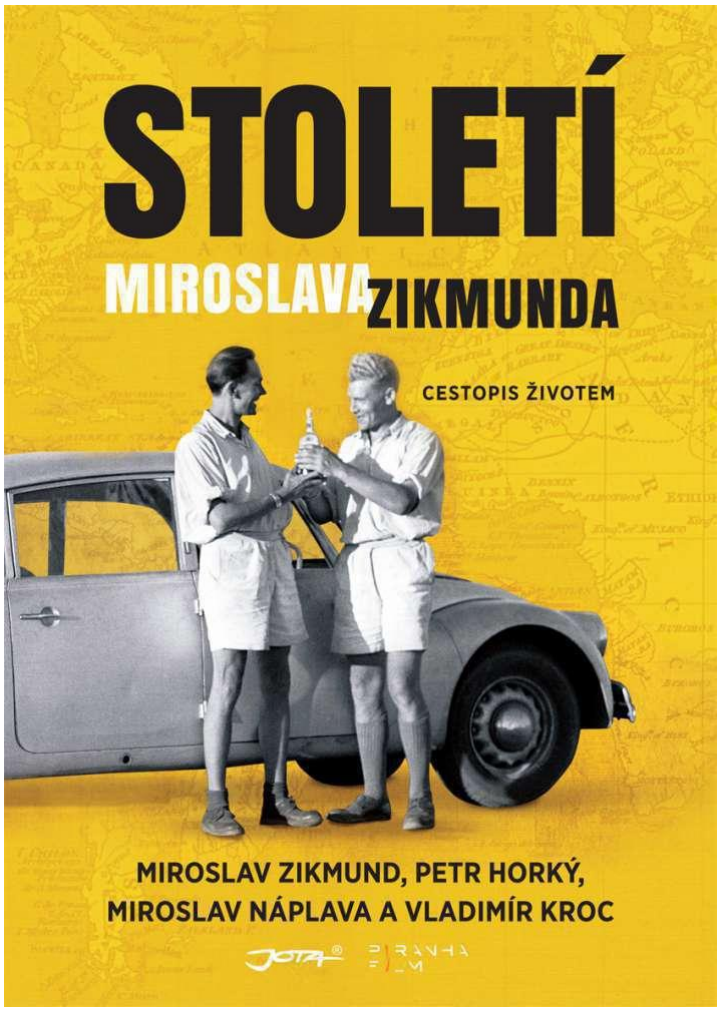

Obrázek 11 Kniha Století Miroslava Zikmunda

5.2 Filmy

Z jejich cest nevznikly pouze knihy nebo novinové články. Během svých cest také točili dokumentární filmy. V knihách dokumentovali prakticky všechny procestované kontinenty a u filmů tomu nebylo jinak. První film o Africe vznikl v roce 1952, který byl rozdělen na dvě části 1. díl – Z Maroka na Kilimandžáro a 2. díl – Od rovníku ke Stolové hoře byl vydán o rok později. Své filmy sami režírovali, filmovali a dokonce i komentovali. Hudbu jim vytvořil Zdeněk Liška. Většina z filmů měla anglické titulky a české titulky pro neslyšící. V roce 1999 vznikl pro českou televizi třinácti dílný dokumentární seriál „Svět očima Zikmunda a Hanzelky“. Společně s knihou Století Miroslava Zikmunda, která vyšla o tři roky později, vyšel v roce 2014 stejnojmenný dokumentární film. Tento film vypráví stejně jako kniha o jeho životě, politických situacích v Československu a hlavně o prožitých zážitcích s Jiřím Hanzelkou. Do filmu se čerpalo především z Miroslavova deníku. Deník si denně píše již přes 70 let. V deníku popisuje vývoj republiky od vzniku Československa přes období, jako jsou začátek a ukončení války, nástup a pád komunismu a zasahuje až do současnosti. Film se stal jedním z nejnavštěvovanějších filmů roku 2014 v českých kinech.

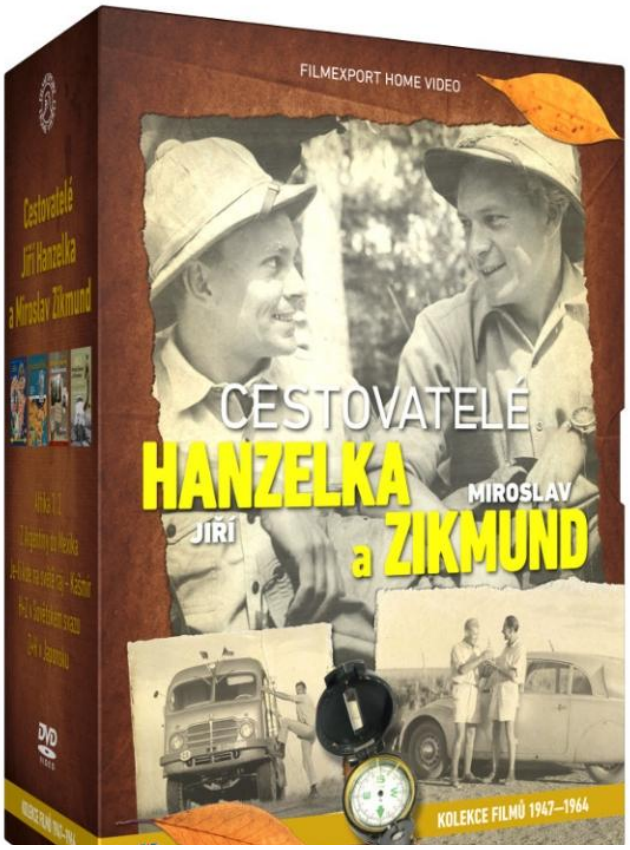

Obrázek 12 Sbírka filmů Zikmunda a Hanzelky

6. Ocenění

Každý z cestovatelů získal několik ocenění, pokusím se vám představit jedny z nejdůležitějších. V roce 1993 byli oceněni Cenou Egona Erwina Kische za celoživotní dílo. Zároveň jsou oba dva nositelé ceny Artis Bohemiae Amicis, která se předává „Přátelům českého umění“. Ještě větší úspěch se stal v roce 1999 a to získali medaile za zásluhy druhého stupně. Po smrti Jiřího Hanzelky byl Miroslav Zikmund v roce 2014 oceněn prezidentem Milošem Zemanem vyšším stupněm vyznamenání České republiky Řádem Tomáše Garrigua Masaryka.

Obrázek 14 Řád Tomáše Garrigua Masaryka

Obrázek 13 Medaile za zásluhy

7. Co vědí žáci naší školy o známých cestovatelích?

Během května jsem u nás na škole dělala test vědomostí žáků. Dotazníky dostávali žáci pátých, šestých, sedmých a devátých tříd. V jednotlivých podkapitolách vám na grafu zobrazím úspěšnost v dotaznících.

7.1 Otázky v dotazníku

Dotazník se skládal ze dvou otevřených otázek a tří uzavřených otázek na kroužkování. Vždy vám u dané otázky prozradím správné řešení.

7.1.1 Slyšel/a jsi někdy o dvojici Zikmund a Hanzelka?

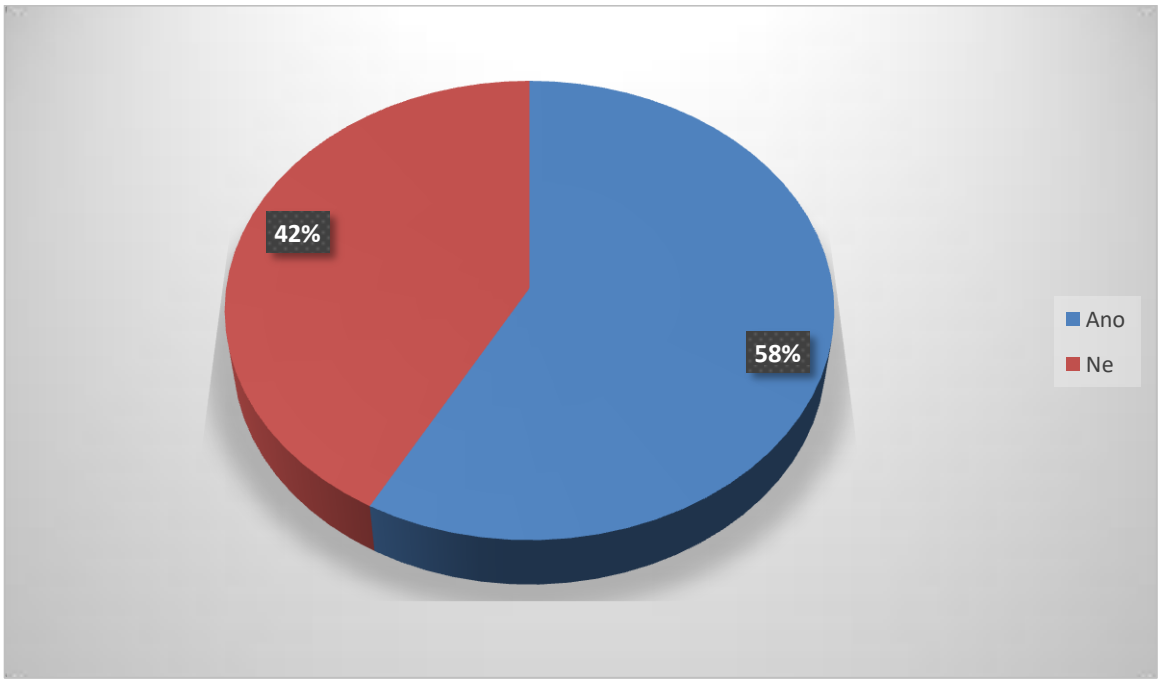

7.1.1.1 Kde jsi o dvojici slyšel/a?

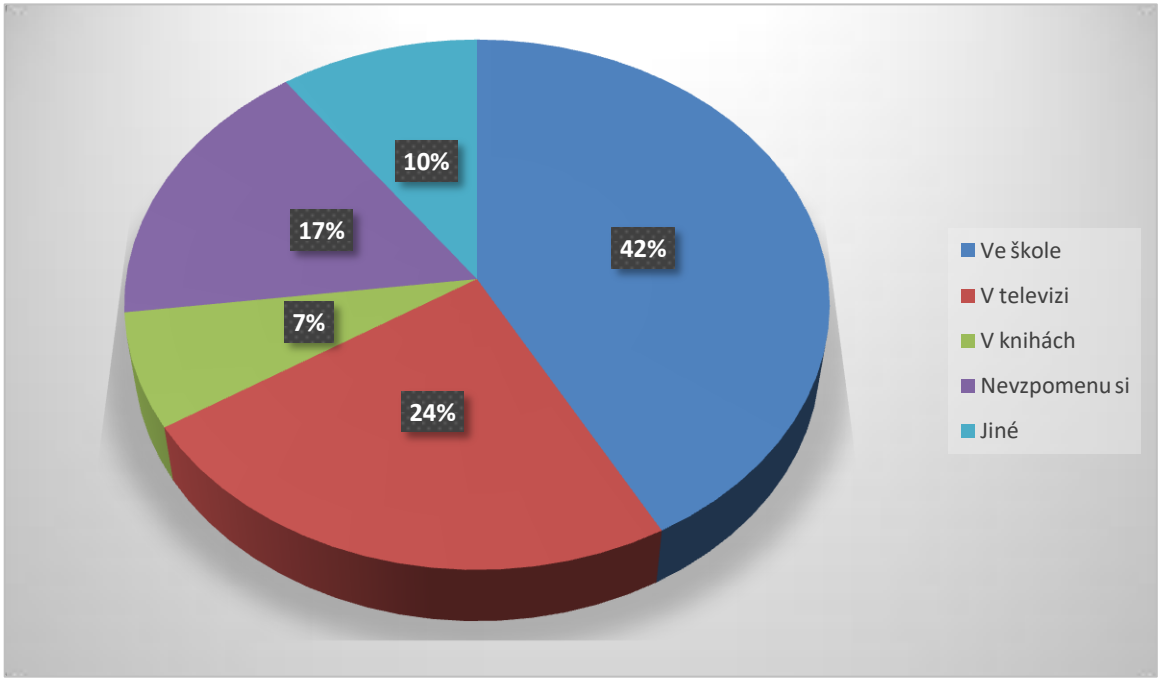

7.1.2 Čím se tato dvojice proslavila?

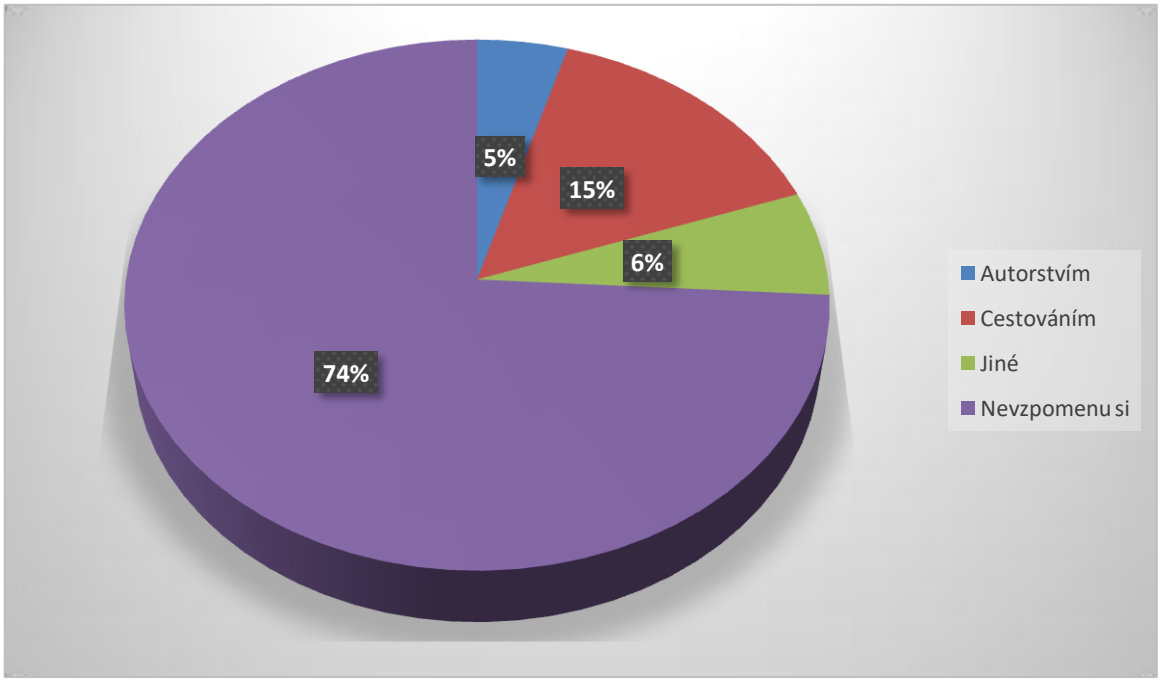

7.1.3 Odkud pocházeli?

Správnou odpovědí bylo, že pocházeli z Plzně. Většina žáků tuto otázku zodpověděla špatně.

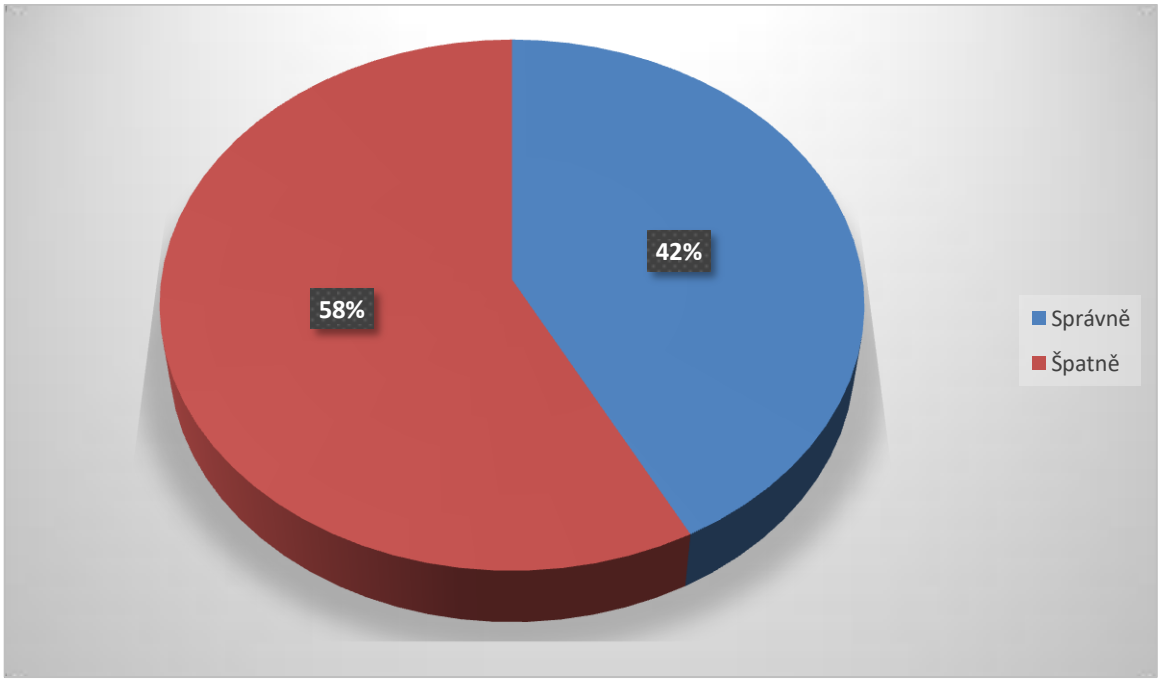

7.1.4 Kolikáté výročí letos slaví?

Tahle otázka byla pro většinu trošku matoucí, protože Miroslav Zikmund oslavil sté narozeniny a možnost stého výročí byla na výběr. Však správnou odpovědí je 72. výročí od první cesty.

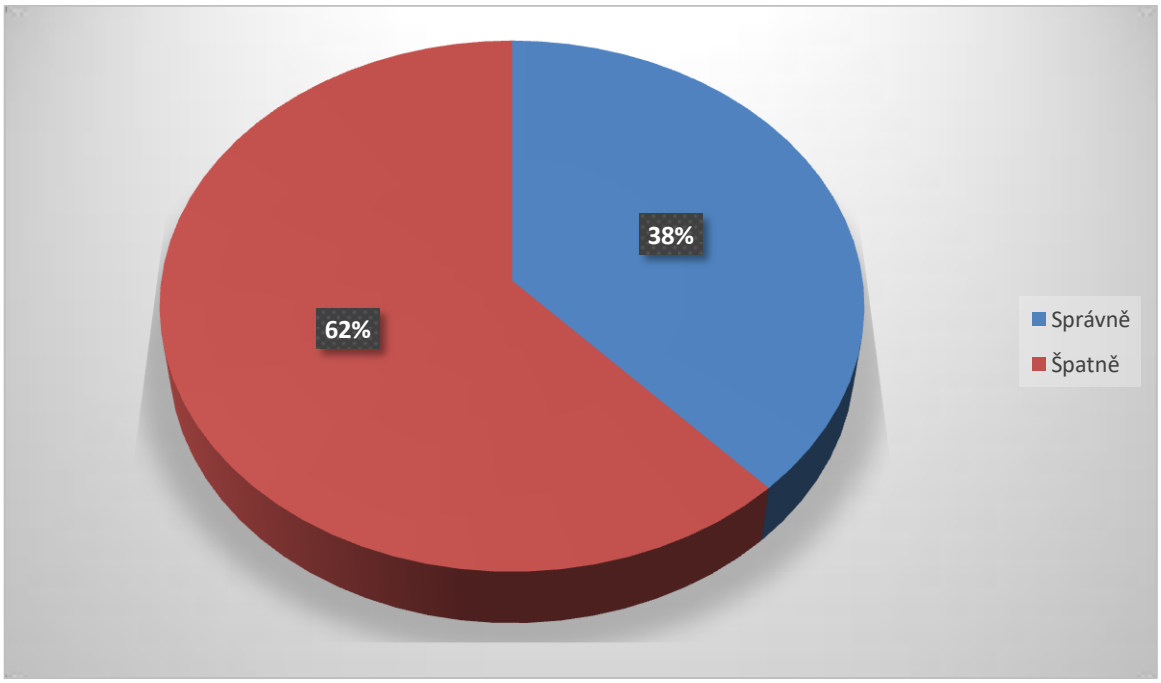

8. Závěr

Miroslav Zikmund a Jiří Hanzelka, cestovatelé, na které by se nemělo zapomenout. Je možné, že naše generace mladých lidí o nich moc neví. Proto doufám, že po přečtení mé závěrečné práce si obohatí své znalosti. Především se příběhy o cestování Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelky mohou stát pro někoho motivací, že i za nelehkých podmínek se dá dosáhnout životních cílů.

Psaní závěrečné práce jsem si velmi užila. Osvěžila jsem si znalosti práce s Wordem i důležitost jazykového uspořádání textu. Napsat tuto práci nebylo moc snadné, protože se nevyskytovalo mnoho elektronických zdrojů. Zároveň mě těší, že se mi díky závěrečné práci dostaly do rukou knihy, které bych zřejmě nikdy nepřečetla.

Prohlašuji, že na celé práci jsem pracoval samostatně a uvedl jsem použitou literaturu.

V Olomouci, červen 2019 _____

podpis

9. Zdroje

9.1 Elektronické

[online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: https://zoommagazin.iprima.cz/miroslav-zikmund-cesta-stoletim/prvni-cesta-hanzelky-a-zikmunda-zacala-pred-72-lety-za-1290-dni-s

[online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Miroslav_Zikmund

[online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: https://www.info.cz/cestovani/po-stopach-hanzelky-a-zikmunda-projdete-si-jejich-prvni-cestu-na-interaktivni-mape-10450.html

[online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: https://plus.rozhlas.cz/rok-1947-vzhuru-do-sveta-hanzelka-a-zikmund-vyrazeji-na-cestu-7630409

[online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: https://www.i60.cz/clanek/detail/21939/cestovatelska-legenda-miroslav-zikmund-slavi-100-let

[online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: https://magazin.aktualne.cz/kultura/literatura/opravdovi-cestovatele-uz-neexistuji-objevovat-lze-jen-na-dne/r~ec531bbca5cd11e6b026002590604f2e/

[online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: https://www.hedvabnastezka.cz/cestovatele/6340-miroslav-zikmund/

[online]. [cit. 2019-06-05]. Dostupné z: https://tema.novinky.cz/charta-77

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Medaile_Za_z%C3%A1sluhy

9.2 Použitá literatura

Zikmund a Hanzelka s Tatrou kolem světa. Praha: Albatros Media, 2016. ISBN 978-80-264-1293-9.

ZIKMUND, Miroslav a Jiří HANZELKA. *Afrika snů a skutečnosti 1*. Praha: Vydavatelstvo družstevní práce, 1952.

ZIKMUND, Miroslav a Jiří HANZELKA. *Afrika snů a skutečnosti 2*. Praha: Vydavatelstvo družstevní práce, 1952.

ZIKMUND, Miroslav a Jiří HANZELKA. *Afrika snů a skutečnosti 3*. Praha: Vydavatelstvo družstevní práce, 1952.

9.3 Zdroje obrázků

Obrázek 1:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: https://plus.rozhlas.cz/rok-1947-vzhuru-do-sveta-hanzelka-a-zikmund-vyrazeji-na-cestu-7630409

Obrázek 2:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Miroslav_Zikmund

Obrázek 3:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: http://kolemzeme.tode.cz/Vyznamni-cestovatele/Jiri-Hanzelka

Obrázek 4[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: : https://www.auto.cz/hanzelka-a-zikmund-vyrazili-na-prvni-spolecnou-expedici-pred-70-lety-105771

Obrázek 5:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: : https://uploads.knightlab.com/storymapjs/1f7844d993e941d769b5223e51455761/cesta-hanzelky-a-zikmunda-2/index.html

Obrázek 6:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: https://www.radio.cz/en/section/arts/legendary-traveller-author-and-filmmaker-miroslav-zikmund-opens-prague-castle-photography-exhibition

Obrázek 7:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: https://www.geocaching.com/geocache/GC49XCC_legendy-hanzelka-a-zikmund

Obrázek 8:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: https://www.radiobonton.cz/cs/jen-dobre-zpravy/zikmund-a-hanzelka-vyrazili-do-afriky-pred-70-lety-2872.shtml

Obrázek 9:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: http://regiony.impuls.cz/foto.aspx?r=zlin-zpravy&c=A190210_080806_imp-zlinsky_kov

Obrázek 10:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: http://www.webcestovatelu.cz/95743-bavlneny-hazard

Obrázek 11:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: https://www.eknihovna.cz/stoleti-miroslava-zikmunda/

Obrázek 12:

[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: https://www.filmexport.cz/kategorie/cestovatele-hanzelka-a-zikmund-sberatelska-kolekce-9-dvd.html

Obrázek 13:
[online]. [cit. 2019-06-12]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Medaile_Za_z%C3%A1sluhy